

DECIZIE

10 iulie 2013

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al
Curții Supreme de Justiție

În componență:

Președintele completului, judecătorul Valeriu Doagă,

Judecătorii

Vera Macinskaia, Nicolae Clima,
Iurie Diaconu, Ion Vîlcov,

examinînd recursul declarat de către Partidul Comuniștilor din Republica Moldova, în pricină civilă la cererea de chemare în judecată a Partidului Comuniștilor din Republica Moldova împotriva Asociației pentru Democrație Participativă „ADEPT”, Asociația Presei Independente, Centrul de Analiză și Prevenire a Corupției, Centrul de Promovare a Libertății de Exprimare și a Accesului la Informație „Acces-info”, Centrul pentru Jurnalism Independent, Central de Investigații Jurnalistice, Fundația Soros-Moldova privind constatarea că fiind defăimătoare informația ce se referă la concurentul electoral Partidul Comuniștilor din Republica Moldova, publicată în buletinul „Cunoaște-ți candidatul” și interzicerea răspîndirii acestuia.

împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 31 octombrie 2012, prin care s-a respins cererea de apel declarată de către Partidul Comuniștilor din Republica Moldova,

CONSTATĂ:

La 22.11.20101 Partidul Comuniștilor din Republica Moldova a depus cerere de chemare în judecată împotriva Asociației pentru Democrație Participativă „ADEPT”, Asociația Presei Independente, Centrul de Analiză și Prevenire a Corupției, Centrul de Promovare a Libertății de Exprimare și a Accesului la Informație „Acces-info”, Centrul pentru Jurnalism Independent, Centrul de

Investigații Jurnalistice, Fundația Soros-Moldova privind constatarea ca fiind defăimătoare informația ce se referă la concurentul electoral Partidul Comuniștilor din Republica Moldova, publicată în buletinul „Cunoaște-ți candidatul” și interzicerea răspândirii acestuia.

În motivarea acțiunii, Partidul Comuniștilor din Republica Moldova a invocat că, pîrîții - 7 organizații neguvernamentale membri la Inițiativa Civică pentru un Parlament Curat (ICPC), a lansat la 19 noiembrie 2010, lista candidaților considerați incompatibili cu funcția de deputat în urma, monitorizării efectuate de jurnaliști de investigație. Potrivit paginii - www.moldovacurata.md, monitorizarea propriu-zisă a fost efectuată de un grup de jurnaliști de investigație.

Partidul Comuniștilor din Republica Moldova a indicat că, informația prezentată de aceștia a fost verificată de referenți, juriști și de membrii ICPC. Lista candidaților considerați incompatibili cu funcția de deputat include 22 persoane de la concurentul electoral Partidul Comuniștilor din Republica Moldova și este publicată în buletinul "Cunoaște-ți candidatul!", elaborat de ICPC. Buletinul prezintă argumentele privind incompatibilitatea cu funcția de deputat a unor candidați de pe listele PCRM, din perspectiva unor criterii de integritate pe care ICPC le consideră obligatorii pentru deputații în parlament. Buletinul a fost tipărit în 200 mii de exemplare și în prezent este în proces de distribuire în toate localitățile Republicii Moldova. Varianta electronică a buletinului poate fi accesată și pe site-ul campaniei: www.moldovacurata.md.

PCRM a mai menționat că, condamnă campania denigratoare lansată împotriva sa de către pîrîți. Acest proiect are un scop bine determinat -discreditaarea cu orice preț a celui mai puternic partid din Moldova, și anume Partidul Comuniștilor din Republica Moldova. Astfel, consideră evidentă conotația pur electorală a acestui proiect, atunci cînd înainte de alegeri începe distribuirea pe întreg teritoriul țării a sute de mii de broșuri prin care se aduc grave învinuiri candidaților PCRM, învinuiri care nu sînt confirmate nici printr-o probă, nici printr-o hotărîre definitivă a instanței de judecată, încălcîndu-se astfel cel mai important principiu al unui stat de drept - prezumția nevinovăției. Astfel, în temeiul Legii nr. 64 din 23 aprilie 2010 cu privire la libertatea de exprimare, art. 16 din Codul civil și Hotărîrea Plenului Curții Supreme de Justiție nr. 2 din 15 noiembrie 2010 solicită, de a constata ca fiind defăimătoare informația ce se referă la concurentul electoral Partidul Comuniștilor din Republica Moldova, publicată în buletinul "Cunoaște-ți candidatul!" și a interzice răspîndirea acestuia.

Partidul Comuniștilor din Republica Moldova a solicitat admiterea acțiunii menționînd că, prin Buletinul „Cunoaște-ți candidatul!" a fost lezată grav anume imaginea concurentului electoral PCRM, or subiect al campaniei electorale pentru alegerile parlamentare sînt PARTIDELE și nu candidații pe listele electorale ale acestora. În conformitate cu prevederile art. 1 din Codul electoral, în cazul alegerilor parlamentare sînt considerați concurenți electorali candidații independenți, înregistrați de Comisia Electorală Centrală, precum și partidele, alte organizații

social-politice și blocurile electorale, ale căror liste de candidați au fost înregistrate de Comisia Electorală Centrală. Potrivit Buletinului „Cunoaște-ți candidatul”, pe fila 1 se menționează că „mai mulți candidați nu întrunesc criteriile de integritate morală ale societății civile”. Astfel, această broșură cuprinde candidații partidelor care participă în cursa electorală și care în opinia pîrîților nimeresc sub asemenea criterii ca vinovați de protecționism, trafic de influență, comportament împotriva statului de drept, administrare defectuoasă, impozite/amenzi neachitate, etc.

Prin hotărîrea Judecătoriei Centru din 27 ianuarie 2012, s-a respins cererea de chemare în judecată înaintată de Partidul Comuniștilor din Republica Moldova.

Curtea de Apel Chișinău prin decizia din 31 octombrie 2012, a respins ca neîntemeiat cererea de apel declarată de către Partidul Comuniștilor din Republica Moldova.

Nefiind de acord cu decizia instanței de apel, Partidul Comuniștilor din Republica Moldova a depus cerere de recurs împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 31 octombrie 2012, solicitînd casarea acesteia, cu adoptarea unei noi hotărîri prin care să fie admisă acțiunea.

În motivarea recursului, Partidul Comuniștilor din Republica Moldova a invocat că, concluzia instanței de apel este falsă, or, instanța de apel nu a intrat în esența faptului că, prin cererea de chemare în judecată a solicitat, de a constata ca fiind defăimătoare informația ce se referă la concurentul electoral Partidul Comuniștilor din Republica Moldova, publicată în buletinul „Cunoaște-ți candidatul” și a interzice răspîndirea acestuia. Prin urmare, nu au avut careva cerințe vizavi de constatarea lezării onoarei și demnității. Instanța de apel a făcut abstracție de esența cerințelor PCRM expuse în acțiune.

Examinînd argumentele invocate în recurs în raport cu actele cauzei, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție conchide că recursul declarat urmează a fi respins.

Conform art. 445 alin. (1) lit. a) CPC, instanța, după ce judecă recursul, este în drept să respingă recursul și să mențină decizia instanței de apel și hotărîrea primei instanțe, precum și încheierile atacate cu recurs.

Curtea de Apel Chișinău prin decizia din 31 octombrie 2012, a respins cererea de apel declarată de către Partidul Comuniștilor din Republica Moldova, a menținut hotărîrea Judecătoriei Centru din 27 ianuarie 2012, prin care a fost respinsă cererea de chemare în judecată înaintată de Partidul Comuniștilor din Republica Moldova.

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ, constată că, decizia instanței de apel este întemeiată din următoarele motive.

Instanța de recurs menționează că, instanța de apel corect a apreciat faptul că, afirmațiile pîrîților – intimați n-au denaturat informațiile avute la ei și în baza cărora au expus poziția lor referitor la candidaturile reclamantului - recurent. Avînd în vedere înalta răspundere pe care și-o asumă candidații care se înscriu în cursa electorală pentru a ocupa funcția de deputat în Parlamentul Republicii Moldova,

onestitatea la care se așteaptă electoratul din partea lor, precum și specificul activității candidatului respectiv (director al unei firme de audit și redactor-șef al unei reviste de profil financiar), pîrîții – intimați au fost în drept a atrage atenția publicului anume sub aspectul acestui criteriu de integritate.

Instanța de recurs consideră că, atît prima instanță cît și instanța de apel corect a ajuns, la concluzia că informațiile difuzate de pîrîți – intimați nu sînt susceptibile de a leza onoarea și demnitatea reclamantului - recurent. Onoarea și demnitatea sînt caracteristice persoanei fizice, pe cînd persoana juridică dispune doar de reputație profesională, ceea ce în esență determină gradul de temeinicie a acțiunii.

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ menționează că, conceptele de „onoare” și „demnitate” în legislația și jurisprudența Republicii Moldova, a Curții Europene pentru Drepturile Omului și condițiile de apărare a acestora și potrivit art. 16 Cod civil al Republicii Moldova, „orice persoană are dreptul la respectul onoarei, demnității și reputației sale profesionale”, fiind „în drept să ceară dezmințirea informației ce îi lezează onoarea, demnitatea sau reputația profesională dacă cel care a raspîndit-o nu dovedește că ea corespunde realității”, de prevederile art. 10 din Convenția Europeană și art.32 din Constituția RM, persoanele particulare se bucură de un drept larg de a critica liderii politici, oficialitățile, guvernele și instituțiile statale și ele pot fi pedepsite în ordin civil sau penal în cazul în care criticile lor sunt false din punct de vedere faptologic, instanța de judecată ține cont de faptul că, personalitățile politice, care stăruie să-și impună opinia politică, prin însăși acest fapt își exprimă acordul de a fi supuși aprecierilor publice și criticii în mass-media.

Astfel, politicienii în mod inevitabil și conștient trebuie să accepte verificarea strictă a fiecărui cuvînt și faptă, atît din partea jurnaliștilor, cît și a marelui public, și, în consecință, trebuie să dovedească un grad mai mare de toleranță. Cerințele lor de a fi protejați prin prisma art. 10 al Convenției și art. 16 Cod civil, trebuie cîntărite cu interesele dezbaterii libere a chestiunilor politice. Limitarea în libertatea de exprimare a unui jurnalist în contextul dezbaterii unei probleme de interes public în privința unui politician, în deosebi de rang înalt, constituie o încălcare a art. 10 din Convenția Europeană pentru Drepturile Omului (*Hotărîrea din 12.02.2008, cauza Flux nr.4 contra Moldovei*). Din acest motiv, este deosebit de important, ca în perioada electorală, să fie permisă circulația liberă a opiniilor și informațiilor de orice gen.

Colegiul, conchide că, declarația Consiliului Europei privind libertatea discursului politic în media (*adoptată de Comitetul de Miniștri la 12 februarie 2004, în cadrul celei de-a 872-a reuniuni a Delegațiilor Miniștrilor*) stabilește: libertatea de exprimare și informare prin media; democrația pluralistă și libertatea discursului politic cer ca publicul să fie informat asupra chestiunilor de interes public, ceea ce include dreptul media de a difuza informații negative și opinii critice privind personalitățile politice și funcționarii, precum și dreptul publicului de a primi aceste informații și opinii; libertatea de a critica statul sau instituțiile publice; statul,

guvernul sau orice alt organ al puterii executive, legislative sau judiciare poate face obiectul criticilor în media. Datorită poziției lor dominante, aceste instituții nu ar trebui protejate ca atare prin legea penală împotriva declarațiilor defăimătoare sau insultătoare. Atunci când ele beneficiază totuși de o asemenea protecție, aceasta ar trebui să fie aplicată într-un mod foarte restrictiv, evitând în toate cazurile folosirea sa pentru a restrânge libertatea de a critica. Persoanele care reprezintă aceste instituții rămân, pe de altă parte, protejate ca indivizi. Dezbaterile publice și controlul publicului asupra personalităților politice. Personalitățile politice au decis să apeleze la încrederea publicului și au acceptat să facă obiectul unei dezbateri politice publice, fiind în consecință supuși, prin media, unui control public atent și unei critici publice potențial virulente și dure asupra modului în care și-au exercitat sau își exercită atribuțiile.

Instanța de recurs constată că, Partidul Comuniștilor din Republica Moldova nu a prezentat în instanța de apel dovezi care să combată argumentele și probele aduse de către intimati. Conform art. 118 alin. (1) CPC, potrivit căruia fiecare parte trebuie să dovedească circumstanțele pe care le invocă drept temei al pretențiilor și obiecțiilor sale. Iar, conform art. 121 CPC, instanța judecătorească reține spre examinare și cercetare numai probele pertinente care confirmă concluziile referitoare la existența sau inexistența de circumstanțe, importante pentru soluționarea justă a cazului.

Argumentul recurentului precum că, instanța de apel nu a intrat în esența faptului că, prin cererea de chemare în judecată a solicitat, de a constata ca fiind defăimătoare informația ce se referă la concurentul electoral Partidul Comuniștilor din Republica Moldova, publicată în buletinul „Cunoaște-ți candidatul” și a interzice răspîndirea acestuia. Iar, careva cerințe vizavi de constatarea lezării onoarei și demnității nu a avut, este neîntemeiat. Deoarece, anume cererea de chemare în judecată a fost înaintată privind apărarea onoarei, demnității, reputației profesionale, prin constatarea ca fiind defăimătoare informația ce se referă la concurentul electoral Partidul Comuniștilor din Republica Moldova, publicată în buletinul „Cunoaște-ți candidatul” și a interzice răspîndirea acestuia (f.d. 3-4).

Astfel, nu poate fi reținut argumentul recurentului precum că, instanța ierarhic inferioară a interpretat eronat actele normative, acesta este apreciat ca fiind declarativ. Mai mult ca atât, în recursul înaintat nu se indică concret care normă materială sau procedurală a fost esențial încălcată sau aplicată eronat.

În această ordine de idei, se constată că susținerile recurenților formulate în recurs nu constituie temei de admitere a recursului, deoarece acestea se combat cu cele invocate mai sus și se axează asupra circumstanțelor, care au fost constatate și elucidate pe deplin de către prima instanță și instanța de apel, avînd la bază cumulul de probe, apreciate cu respectarea normelor de drept procedural și susținute de normele de drept material.

Reieșind din cele expuse, în baza art. 445 alin. (1) lit. a) CPC RM, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție,

D E C I D E :

Se respinge recursul declarat de către Partidul Comuniștilor din Republica Moldova.

Se menține decizia Curții de Apel Chișinău din 31 octombrie 2012, în pricină civilă la cererea de chemare în judecată a Partidului Comuniștilor din Republica Moldova împotriva Asociației pentru Democrație Participativă „ADEPT”, Asociația Presei Independente, Centrul de Analiză și Prevenire a Corupției, Centrul de Promovare a Libertății de Exprimare și a Accesului la Informație „Acces-info”, Centrul pentru Jurnalism Independent, Centrul de Investigații Jurnalistice, Fundația Soros-Moldova privind constatarea ca fiind defăimătoare informația ce se referă la concurentul electoral Partidul Comuniștilor din Republica Moldova, publicată în buletinul „Cunoaște-ți candidatul” și interzicerea răspîndirii acestuia.

Decizia este irevocabilă din momentul emiterii.

Președinte	Valeriu Doagă
Judecător	Vera Macinskaia
Judecător	Nicolae Clima
Judecător	Iurie Diaconu
Judecător	Ion Vîlcov